

Tartus, Gustav Adolfi 18,
postk. 86. Tel. 404.

Mis teha meie kodude kasvatusliku taseme tõstmiseks?

Kodukasvatustöö liikumise ülesanded.

Kõik, kes meie ühiskondlikku elu ligemalt tunnevad, väidavad, et meie kodude kasvatuslik tase on madal. Raskeid kasvatusvigu tehakse mitte ainult kehvides töölisperekondades, vaid isegi meie seltskonna n. n. koorekihis. See taseme madalus avaldub peaaesjalikult ükskõiksuses kasvatusküsimuste suhtes, kasvatamatajätmisses ühelt poolt ning kasvatuslikkudes väärvõtetes teiselt poolt. Väga paljud lastevanemad pole üldse teadlikud, kui tähtis tegur inimsaatusse kujunemisel on kasvatus ega pane sellele kuigi suurt rõhku. Peaasi, et laps süüa saaks ja tal riie seljas oleks! Pannakse ekslikult liiga suuri lootusi kooli peale, otsekuu suudaks kool ja õpetaja selle võrdlemisi lühikese aja jooksul, mis lapsed on nende mõju all, imet teha. Ei võeta arvesse, et laps kasvatuslikkudele mõjudele kõige vastuvõtlikumatel ajajärkudel, esimestel eluaastatel ja sugulise küpsmise ajal, on ainuüksi kodu kasvatada.

Nende väärnähtuste vastu võitleval kodukasvatustööl on täita kolm ülesannet.

Huvi äratada kasvatusküsimuste vastu — see on kodukasvatustöö liikumise esimene ülesanne. Tuleb võidelda lühinägelikkuse vastu, millele laste tulevik on tähtsusetu asi. Tuleb näidata, kuidas sotsiaalsed pahed, kuritegevus, alkoholism, tööpõlgus jms. on tingitud kõigepealt puudulikust kasvatussest. Tuleb rõhutada, et lapsed just enne ja pärast kooliaega kõige enam vajavad vanemate asjatundlikku hoolitsust ja juhtimist.

Lastevanematele kasvatus tööks juhatusi anda — see on kodukasvatustöö liikumise teine ülesanne. Ainult huvi äratamisest on vähe. Sellega peab käima kaasas konkreetsete ja hästi põhjendatud juhiste pakkumine. Viimased aastakümned on kasvatusel alal toonud väga palju uut. Mõnigi endistest kasvatusmeetoditest on uuemate uurimuste valgusel osutunud ekslikuks. Uute koduse kasvatusmeetodite tutvustamise ja levitamise eest on siiaaani väga vähe hoolitsatud. Samuti puuduvad meil õppeasutised, kus tulevased või ka praegused emad saaksid põhjalikuma ettevalmistuse laste kasvatamiseks. Sellepärast tuleb ajakirjanduses, kõnekoosolekutel, õpiringides j. m. enam kasvatusküsimusi käsitleda. Tuleb nõuda, et naiskutsesekoolides kasvatusküsimustele enam rõhku pandaks.

Lastevanematele appi minna — see on kodukasvatustöö liikumise kolmas ülesanne. Häädtest nõuannetest on vähe kasu seal, kus puuduvad võimalused nende teostamiseks. Mahajäetud orbade ja puudustkannatavate laste toitlustamise, riietega varustamise jms. eest hoolitsevad lastekaitse asutised. Kodukasvatustöö liikumine peab neid ettevõtteid toetama, kuid eriti peab ta aitama kehvatel perekondadel täita puhtkasvatustööküsimuste ülesandeid. Sel alal on lasteasendadel, laste mänguringidel, lasteõhtutel ja -pidudel j. t. s. ettevõtetel suur tähtsus.

Kodukasvatustöö liikumise organisatsioonistik.

Arvestades asjaolu, et meil seltskondlike organisatsioonide näib olevat rohkem, kui nende tegevuse kandmiseks juhtivaid tegelasi, tuleb uute organisatsioonide asutamisega olla tagasihoidlik. Selle asemel tuleb

olemasolevaid organisatsioone enam kasvatusalal tööle rakendada. Koduse kasvatus e küsimused tulevad võtta kõigi haridus-, karskus-, nais- ja kodukaitseorganisatsioonide töökavasse. Iseäranis tuleb seda rõhutada naisorganisatsioonide kohta. Kus juhatus muude ülesannetega koormatud, seal asutatagu nende organisatsioonide juures erilised kodukasvatustoimkonnad või -osakonnad (sellekohaseid kodukordi võib meilt maksuta saada).

Alles seal, kus ükski olemasolevatest organisatsioonidest kodukasvatusküsimustele küllaldast tähelepanu ei omista, võetagu käsile Eesti Karskusliidu kodukasvatusalatoimkonna asutamine; selleks pole vaja rohkem, kui vähemalt 3 isiku huvi asja vastu (ka selleks võib juhtnööre ja normaalkodukorra meilt maksuta saada).

Kus ei lähe korda kutsuda ellu ka alatoimkonda, seal astugu aktiivsemad tegelased Eesti Karskusliidu Kodukasvatustoimkonnas alduks. See ei nõua neilt mingeid kulusid ega pane neile mingeid sunduslikke kohustusi peale. Küll aga saadab mainitud toimkond neile juhtnööre tegevuseks, informeerib neid enda kavatsusist ja peab nendega alalist kontakti.

Kõik kodukasvatuse alal tegutsevad organisatsioonid ja isikud, mis laadi nad ka ei kannaks, astugu Eesti Karskusliidu Kodukasvatustoimkonnaga kontakti. Meie ei nõua neilt mingit liikmemaksu ega pane neile muid sunduslikke kohustusi peale, küll aga anname neile juhiseid tegevuseks ja oleme neile nende töös kõigiti jõudu mööda abiks. Ühenduses ja tsentraliseeritud töökorralduses on jõud!

Kodukasvatustöö liikumise tegevusvahendeid.

KÕNEKOOSOLEKUD. Huvi äratamiseks kodukasvatusküsimuste vastu pole paremat vahendit, kui kõnekoosolekud või sellekohaste kõnede paigutamine teiste koosolekute kavasse. Iseäranis peatagu ses suhtes silmas lastevanemate koosolekuid koolide juures ja emade päevi. Ka naiskodukaitse kokkutulekud ja tähtpäevad sobivad selleks. Materjali üldiseks huviäratavaks ettekandeks leiavad kõnelejad koolin. G. Reiali brošüürist „Meie laste tulevik on meie eneste kätes“, mis minevaastase karskuspüha puhul koolidele ja meiega kontaktisolevatele ühingutele maksuta kätte saadeti (praegu müügil hinnaga 20 senti) ja tänavuse karskuspüha brošüürist (Dr. R. Tamm: Laps ja sotsiaalsed pahed), mis samuti maksuta laiali saadetud (müügil hinnaga 10 senti). Säärased huviäratamis- või propagandakoosolekud ei tohi muutuda tüütavateks. Nad olgu ainult sissejuhatuseks tööle. Kus huvi juba olemas, seal tuleb asuda otsekohe üksikute tähtsamate kasvatusküsimuste konkreetsele käsitlemisele. Selleks pakub kaasabi meie kiriõpistu, mis sisaldab 14 masinal ümberkirjutatud käsikirja, mida kõneleja võib kas sõna-sõnalt ette lugeda või omapoolsete mõtetega täiendada (täienduseks tarvitatagu eriti näiteid kohalikust elust). Kiriõpistu teemid ja tellimistingimused leiduvad selle ringkirja lõpus.

KURSUSED. Kus asja vastu rohkem huvi on, seal on soovitatav üksikud ettekanded viia kindlasse süsteemi (kindla aja tagant kindlas sisulises järjekorras), nii et neist kujuneks kursus. Kodukasvatustöö liikude kursuste jaoks oleme koostanud järgmise normaalkava:

1. Lapse kehaline ja vaimline areng.
2. Lapse toitmine, riietus ja tervishoid.
3. Lapse kõlbline kasvatus enne kooli ja kooli ajal (lapse hirm, fantaasia, vale, sõnakuulmine, laps ja sotsiaalsed pahed jne.).
4. Murdeiga ja kasvatus. Kutsevalik.
5. Raskestikasvatatavad lapsed.
6. Kool ja kodu kasvatusseguritena.

Igale teemile võiks pühendada 2—3 tundi. Lektoritena arvestatagu esmajoones kohalikke kirikuõpetajaid, arste, kooliõpetajaid ja haritud lastevanemaid. Kursuste korraldamiseks on üksikutel juhtudel võimalik Hariduse- ja sotsiaalministeeriumilt saada toetust.

ÕPIRINGID. Kus huvi olemas, kuid lektorite puudusel võimalik pole kursust korraldada, seal organiseeritagu kodukasvatustöö õpiring.

Õpiringi töö seisab selles, et loetakse üheskoos läbi peatükk mõnest raamatust või kuulatakse ära mõne osavõtja lühikene referaat ja vahetatakse siis mõtteid kuuldu üle (ligemaid juhtnööre õpiringide korraldamiseks leidub E. Kubjase teoses „Õpingid“, hind 1 kroon 25 senti). Õpiringi paremuseks on, et ta virgutab osavõtjaid iseseisvale mõtlemisele ja vaatlemisele. Kodukasvatustliku õpiringi põhiraamatuks, mida peatükkide kaupa võib lugeda ette, sobib kõige paremini mag. A. Elango äsjailmunud teos „Lapsepõlv ja iseloom“ („Elav Teadus“ nr. 19, 112 lk., hind 1 kr.). Samuti võib seks otstarbeks kasutada varemmainitud kiri-õpistut.

RAADIOÕHTUD. Eelmise aasta eeskujul on meil kavatsus ka sel aastal korraldada kodukasvatustlik raadiokursus (üksikasjalik kava ja ettekannete aeg antakse hiljem ajakirjanduse kaudu teada). Et nende loengute kuulamist suuremale hulgale võimaldada, soovime organisatsioonide isikute pool või organisatsioonides, kus raadio olemas, ühiseid kuulamisi, n. n. raadioõhtuid. Pärast ettekande kuulamist võib kuuldu üle pidada läbirääkimisi, nagu õpingis.

VAATLUSED JA ANDMETE KOGUMINE. Et süvendada huvi kasvatusküsimuste vastu ning kaasa aidata nende küsimuste teaduslikule läbitöötamisele, on soovitatav, et asjast huvitatud isikud, eriti noored, koguksid pedagoogilist rahvatraditsiooni (näit. mis räägib rahvasuu lapse sünnist, üksikutest kasvatustlikkudest momentidest, kasvatust. võtetest jne.) või andmeid laste arengu kohta (millal hakkas kõndima, kõnelema, lugema, kirjutama) või selle kohta, missugused kasvatustlikud väärvõtted on ümbruses tarvitusel (peksmine, kollitamine, petmine jne.). Kogutud andmetest saadetagu ära kirjad meile. Sellega aidatakse kaasa algavale kodukasvatustlikule uurimistööle.

KIRJANDUSE LEVITAMINE. Suulisest selgitustööst üksi on vähe. Kuuldu ununeb ruttu. Raamat on aga alati abivalmis. Sellepärast pandagu suurt rõhku kodukasvatustliku kirjanduse levitamisele. Meie oleme asunud odava ja rahvaliku brošüürideseeria väljaandmisele, kus igas vihus käsitletakse mõnd tähtsat üksikküsimust. Nende levitamiseks aidatakse kõige enam meie kodude kasvatustlikku taset tõsta. Ühtlasi kantamet hoolt, et kodukasvatustlik kirjandus ümbruskonna raamatukogudes kättesaadav oleks. Siia maani on ilmunud järgmised vihud:

1. Koolin. A. Kurvits. Kool ja kodu kasvatusteguritena. 16 lk. 10 senti.
2. Mag. Alma Martin. Kuidas kasvatada lapsi tööle. 16 lk. 10 senti.
3. Dr. R. Tamm. Laps ja sotsiaalsed pahed. 16 lk. 10 senti.

Ilmumas on:

4. Pr. E. Treffner. Lapse mäng ja mänguasjad.
5. Mag. A. Martin. Kuidas kasvatada last majanduslikult iseisjaks.
6. Prof. K. Ramul. Lapse fantaasia ja vale j. m. t.

Peale selle on meie väljaandel ilmunud koolin. G. Reiali brošüür „Meie laste tulevik on meie eneste kätes“ 40 lk. 20 senti. Ka on meie kaudu saadaval Vilho Reima kodukasvatustlikud teosed:

- Kodu on rahva süda. 42 lk., hind 15 senti.
Mäng kasvatustvahendina. 44 lk., hind 15 senti.
Sõnakuulmise kool. 40 lk., hind 15 senti.
Enesekasvatuse alged. 51 lk., hind 15 senti.

Loetlud kirjanduse levitamisega ei taotleta mingeid ärilisi sihte. Meie väljaandel ilmunud teoste hind on nii odav, et selle müügist saadava summaga kaetakse vaevalt trükkikulud. Levitajatele, kes tellivad korraga mõnd teost vähemalt 10 eks., anname 10% ja vähemalt 20 eks. tellijale 20% hinnaalandust. Saatekulud kanname meie. K o d u k a s v a t u s t l i k k u k i r j a n d u s t l e v i t a t a g u i g a l k õ n e k o o s o l e k u l , e m a d e p ä e v a l j t s . j u h t u d e l .

LASTEÕHTUD JA -PEOD. Väga paljud lapsed kannatavad kodus mängukaaslaste puuduse all, mis on tõsiseks takistuseks nende arengule. Selle ärahoidmiseks on soovitatav korraldada kas või üsna väikeses ulatuses lasteõhtuid, kus ümbruskonna mudilased vanemate saatel kokku tuleksid muinasjutte, laule ja muusikat kuulama ning isekeskis

mängima. Kus võimalik, on soovitatav korraldada ka suuremaulatuslikke lastepidusid lastekohase kavaga.

MÄNGUPLATSID JA LASTEAIAD. Suvel on eelmainitud ettevõtte asendatavad laste mänguplatside korraldamisega, kuhu lapsed mõne täiskasvanu järelevalvel võiksid käia mängima. Paljud organisatsioonid on asunud ülal pidama ka lasteaedu, mida tõsiselt soovitada võib. Lapsed kannatavad üksinduse all palju tõsisemalt, kui seda tavalisti arvatakse ja kõik ettevõtte, mis neil võimaldavad isekeskis vabalt mängida, on alati teretulnud.

Oleme käesolevas ringkirjas vihanud tähtsamatele tööaladele, mis kodukasvatusküsimustega tegelevates organisatsioonides rakendust võiksid leida. Kuidas ja mida just kusagil teha, see jääb muidugi kohalike tegelaste endi otsustada. Meie oleksime tänulikud, kui meid kõigist tähtsamatest ettevõtetest informeeritaks ja üldse meiega võimalikult tihedat kontakti peetaks.

EESTI KARSKUSLIIDU KODUKASVATUSTOIMKOND.

E. Karskusliidu kodukasvatusliku kiriõpistu määrustik.

I. Õpetuskirjad. I seeria.

Eessõna: Kodukasvatustöö liikumine ja selle tähtsus. (Asendatav G. Reiali brošüüri „Meie laste tulevik on meie eneste kätes“. Hind 20 senti).

1. õpetuskiri: Noorsoo vaimline areng. Mag. A. Elango.
2. — „ — Rinnalapse hoid. Dr. S. Raudsepp.
3. — „ — Väikelapse hoid. Pr. dr. Maria Kleitsmann.
4. — „ — Lastehaigused. Prof. dr. A. Lüüs.
5. — „ — Lapse mäng ja mänguasjad. Pr. Ella Treffner.
6. — „ — Lapse kasvatamine tööle. Mag. Alma Martin
(ilmunud ka trükis, hind 10 senti).
7. — „ — Lapse hirm ja selle ravimine. Dr. med. K. Lellep.

II seeria.

8. õpetuskiri: Lapse fantaasia ja vale. Prof. K. Ramul.
9. — „ — Väikelapse usuline ja kõlbline kasvatus. Prof. J. Köpp.
10. — „ — Lapse kasvatamine majanduslikule iseseisvusele.
Pr. mag. Alma Martin.
11. — „ — Raskestikasvatatavad lapsed. Õpet. E. Kadak.
12. — „ — Laps ja sotsiaalsed pahed. Dr. R. Tamm
(ilmunud ka trükis, hind 10 senti).
13. — „ — Murdeiga ja kasvatus. Mag. A. Elango.
14. — „ — Kool ja kodu kasvatusteguritena. Koolin. A. Kurvits
(ilmunud ka trükis, hind 10 senti).

III seeria on ettevalmistusel.

II. Õpetuskirjade tellimistingimused.

1. Õpetuskirjade tarvitamine on maksuta. Posti teel tellides tuleb saatekuludeks saata 10 senti iga õpetuskirja või 30 senti seeria kohta (kas rahas või postmarkides). Õpetuskirjad saadab tellija tagasi omal kulul.

2. Õpetuskirju saab tellida kas üksikult või seeria kaupa. Üksik õpetuskiri tuleb tingimata hiljemalt nädala, seeria hiljemalt kuu jooksul selle kättesaamisest arvates tagasi saata. Mingid kõrvalekaldumised ses suhtes ei ole lubatavad.

3. Õpetuskirjad tuleb hoida puhtad ja terved. Iga määritud, rikutud või kaotatud õpetuskirja pealt tuleb tellijal tasuda 1 kroon.

4. Tellimised täidetakse saabumise järjekorras. Kui tellijal kauem kui 10 päeva oodata tuleb, teatatakse talle, millal toimetusel võimalik on tellimist täita.

5. Trükis ilmunud õpetuskirjade asemel võib tellija soovikorral saada vastava trükitud brošüüri päriseks, saates selle tasuks brošüüri hinna (harilikult 10 senti).

EESTI KARSKUSLIIDU KODUKASVATUSTOIMKOND.